

Nova pravila EU s ciljem sprječavanja globalne deforestacije i degradacije šuma

11. kolovoza 2023. | BMWC Legal Alerts | Europski zeleni plan | Uredba (EU) 2023/1115

29. lipnja 2023. je na snagu stupila Uredba (EU) 2023/1115 o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određene robe i određenih proizvoda povezanih s deforestacijom i degradacijom šuma te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 995/2010 ("Uredba") kojom Europska Unija nastoji svesti na najmanju moguću mjeru doprinos Unije deforestaciji i degradaciji šuma te smanjiti doprinos Unije emisijama stakleničkih plinova i globalnom gubitku bioraznolikosti.

Uredba je dio šireg plana aktivnosti za smanjenje deforestacije i degradacije šuma koji je prvi put zacrtan u odluci Europske Komisije iz 2019. o jačanju djelovanja EU-a za zaštitu i obnovu svjetskih šuma. Ta predanost je kasnije potvrđena Europskim zelenim planom, Strategijom EU-a za bioraznolikost za 2030.g. te Strategijom od polja do stola.

Uredba navodi sedam vrsta relevantne robe (goveda, kakao, kavu, palme uljarice, kaučuk, soju i drvo) odnosno proizvode koji sadržavaju relevantnu robu, koji su hranjeni relevantnom robom ili su proizvedeni uz upotrebu relevantne robe (poput kože, mesa, čokolade i sl.), a koja se roba i proizvodi smiju staviti na tržište Unije ili staviti na raspolaganje na tržištu Unije ili izvesti iz Unije samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (i) nisu povezani s deforestacijom;
- (ii) proizvedeni su u skladu s relevantnim zakonodavstvom zemlje proizvodnje; i
- (iii) obuhvaćeni su izjavom o postupanju s dužnom pažnjom.

Proizvodi koji nisu povezani s deforestacijom su oni:

- (a) koji sadržavaju relevantnu robu proizvedenu na zemljištu na kojem nije bilo deforestacije (tj. prenamjene šume za upotrebu u poljoprivredne svrhe, bez obzira na to je li uzrokovana ljudskim djelovanjem ili ne) nakon 31. prosinca 2020., takvom relevantnom robom su hranjeni ili su proizvedeni uz upotrebu takve relevantne robe;
- (b) u slučaju proizvoda koji sadržavaju drvo ili su proizvedeni uz upotrebu drva, da je drvo posječeno iz šume, a da nije došlo do degradacije šuma (tj. strukturnih promjena šumskog pokrova) nakon 31. prosinca 2020.;

Ova se pravila ne odnose na (a) proizvode koji su proizvedeni prije nego li je Uredba stupila na snagu, izuzev drva i proizvoda od drveta, pod uvjetom da se stave na tržište Unije do 31. prosinca 2027. te (b) proizvode koji su u cijelosti proizvedeni od materijala čiji je vijek trajanja završen i koji bi inače bio odbačen kao otpad, izuzev nusproizvoda proizvodnog procesa (ako je taj proces uključivao materijal koji nije bio otpad.

Na tržište Unije se neće smjeti staviti proizvodi, odnosno s tržišta Unije izvesti proizvodi ako:

- (a) nisu usklađeni s Uredbom;
- (b) je utvrđen nezanemariv rizik da relevantan proizvod nije usklađen s Uredbom; ili
- (c) gospodarski subjekti¹ i ne-MSP trgovci² (gospodarski subjekti i ne-SMP trgovci zajednički dalje u tekstu: "**gospodarski subjekti**") nisu postupali s dužnom pažnjom prije stavljanja proizvoda na tržište odnosno nisu podnijeli izjavu o postupanju s dužnom pažnjom.

Obveze gospodarskih subjekata i trgovaca

Prije stavljanja relevantnih proizvoda na tržište ili njihova izvoza, gospodarski subjekti moraju postupati s dužnom pažnjom u pogledu svih relevantnih proizvoda koje isporučuje svaki pojedini dobavljač, što uključuje:

- (i) prikupljanje detaljnih informacija, podataka i dokumenata kojima se dokazuje da su relevantni proizvodi u skladu s Uredbom³;
- (ii) provođenje mjera za procjenu na temelju prikupljenih informacija⁴;
- (iii) provođenje mjera za smanjenje rizika koje su prikladne kako bi se postiglo da rizik ne postoji ili da postoji tek zanemariv rizik kršenja Uredbe, poput traženja dodatnih informacija, podataka ili dokumenata, podupiranje usklađenosti dobavljača i sl.⁵

Gospodarski subjekti neće smjeti staviti relevantne proizvode na tržište niti ih izvesti ako prethodno nisu podnijeli izjavu o postupanju s dužnom pažnjom putem informacijskog sustava koji će Europska komisija uspostaviti do 30. prosinca 2024. kojom izjavljuju postupanje s dužnom

pažnjom kao i da nije utvrđeno postojanje rizika ili da je utvrđen tek zanemariv rizik. Izjavom se preuzima odgovornost za usklađenost relevantnog proizvoda s Uredbom.

Uz to, gospodarski subjekti moraju uspostaviti sustav dužne pažnje koji moraju preispitivati jednom godišnje.

MSP trgovcima⁶ su propisano značajno manje obveze u pogledu skupljanja informacija o relevantnim proizvodima koje namjeravaju staviti na raspolaganje na tržištu⁷, no ako saznaju za relevantne nove informacije, među ostalim potkrijepljene sumnje, koje ukazuju na to da postoji rizik od toga da relevantni proizvod koji su stavili na tržište nije usklađen s Uredbom, odmah o tome obavješćuju nadležna tijela država članica u kojima su relevantni proizvod stavili na tržište, kao i trgovce kojima su isporučili relevantni proizvod.

Obveze Država članica

Kako bi se ispunile obveze iz Uredbe, države članice imaju obvezu najkasnije do 30. prosinca 2023. imenovati jedno ili više nadležnih tijela koja će osiguravati postupanje gospodarskih subjekata i trgovaca u skladu s Uredbom.

Pri tom, Uredba propisuje i minimalne postotke godišnjih provjera gospodarskih subjekata koje nadležna tijela moraju provesti, i to ovisno o stupnju rizika države iz koje potječu relevantni proizvodi. Provjere se u pravilu provode bez prethodnog upozoravanja, pri čemu provjere mogu uključivati i nenajavljene revizije na terenu.

Sankcije

Sankcije za povrede Uredbe će propisati same države članice, no one moraju biti učinkovite,

¹ Fizička ili pravna osoba koja stavlja relevantnu robu i proizvode na tržište Unije (nota bene: predstavlja prvo stavljanje na tržište) ili ih izvozi s tržišta Unije.

² Trgovac je osoba u lancu opskrbe, osim gospodarskog subjekta, koja stavlja relevantne proizvode na raspolaganje na tržištu Unije (isporuka relevantnog proizvoda za distribuciju, potrošnju ili upotrebu na tržištu Unije u okviru trgovačke djelatnosti uz naknadu ili besplatno).

³ Za popis svih obveza upućujemo na članak 9. Uredbe.

⁴ Za popis kriterija koji se posebice moraju uzeti u obzir prilikom procjene rizika upućujemo na članak 10. Uredbe.

⁵ Za primjere mogućih mjera smanjenja rizika upućujemo na članak 11. Uredbe.

⁶ Mikro poduzeća te mala i srednja poduzeća kako su definirana u članku 3. Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća.

⁷ Za više o tome upućujemo na članak 5. Uredbe.

proporcionalne i odvraćajuće, a uključuju sljedeće:

- (i) **novčane kazne** razmjerne šteti u okolišu i vrijednosti relevantne dotične robe ili relevantnih dotičnih proizvoda, pri čemu se visina takvih novčanih kazni postupno povećava u slučaju ponavljanja kršenja;
- (ii) **oduzimanje** relevantnih **proizvoda** i oduzimanje ostvarenih **prihoda**;
- (iii) **privremeno isključenje** iz postupaka javne nabave u razdoblju od najviše 12 mjeseci i iz pristupa javnom financiranju, uključujući natječajne postupke, bespovratna sredstva i koncesije;
- (iv) u slučaju teškog kršenja ili ponovljenih kršenja: (a) **privremenu zabranu stavljanja**

relevantne robe i relevantnih proizvoda na tržište ili njihova stavljanja na raspolaganje na tržištu ili njihova izvoza (b) **zabranu primjene pojednostavnjenog postupanja** s dužnom pažnjom.

Ako je riječ o pravnoj osobi, najveći iznos novčane kazne je najmanje 4 % ukupnog godišnjeg prometa na razini Unije u financijskoj godini koja prethodi odluci o izricanju novčane kazne, i prema potrebi se povećava kako bi bio viši od iznosa moguće stečene ekonomske koristi.

Kontakt:

Marko Kapetanović

+385 (0)99 282 2833

m.kapetanovic@bmwc.hr

Ivan Luetić, LL.M. Harvard

+385 (0)91 588 5664

i.luetic@bmwc.hr

Ova publikacija je pripremljena od strane odvjetničkog društva OD Bradvica Marić Wahl Cesarec d.o.o. kao obavijest o pravnim novostima namijenjena strankama, suradnicima i partnerima. Informacije sadržane u ovoj publikaciji ne predstavljaju pravni savjet te ne mogu biti tumačene kao takve. U slučaju da imate bilo kakvih pitanja ili nejasnoća vezanih za sadržaj ove publikacije, molimo da se obratite pravniku s kojim se uobičajeno savjetujete.